

A 2016. május-júniusi érettségi vizsgákkal kapcsolatos legfontosabb tudnivalók és változások

Vonatkozó jogszabályok az érettségi vizsgára való felkészüléshez

- 100/1997. Kormányrendelet (Vizsgaszabályzat)
- Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 40/2002. OM rendelet (Részletes vizsgakövetelmények)
(<http://www.oktatas.hu/kozneveles/erettsegi/vizsgatargyak/>)

http://www.oktatas.hu/kozneveles/erettsegi/altalanos_tajekoztatas/vizsgatargyak_2017tol

(A 2017. január 1-jétől hatályos érettségi követelményeknek megfelelő írásbeli mintafeladatok és szóbeli mintatételek is megtalálhatóak a felületen.)

- 38/2009. OKM rendelet – A közoktatási szakértői és érettségi vizsgaelnöki megbízás feltételeiről
- Vizsgaidőszakra vonatkozó érettségi körlevél, elnöki tájékoztató kiadvány:

http://www.oktatas.hu/kozneveles/erettsegi/altalanos_tajekoztatas/erettsegi_elnoki_tajekoztat_o2016

Az intézmény vezetőjének hatásköre, feladatai

100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet

10. (4) A vizsgaszabályzatban az igazgató számára meghatározott feladatokat és hatásköröket a középiskola vagy a többcélú intézmény vezetője, a kormányhivatal által működtetett vizsgabizottság esetén a köznevelési feladatok ellátásáért felelős szervezeti egység vezetője (a továbbiakban együtt: igazgató) látja el.

16. (1) A vizsgabizottság munkáját, az érettségi vizsgát az igazgató készíti elő.

Az igazgató felel az érettségi vizsga törvényes előkészítéséért, zavartalan lebonyolításáért.

Feladatai:

a) döntés az érettségi vizsga előkészítésével és lebonyolításával összefüggő ügyben

b) megbízások kiadása, feladatellátás biztosítása (Végzettségek)

c) vizsgával kapcsolatos információk rendelkezésre bocsátása

d) ellenőrzés, látogatás, intézkedés (rendkívüli helyzet, szabálytalanság)

e) vizsgaeredmények kihirdetése, vizsgairatok ellenőrzése aláírás, aláíratás

f) iratok megküldése, őrzése.

A vizsga elnöke

15. (1) A vizsgabizottság elnöke felel az érettségi vizsga szakszerű és törvényes megtartásáért, a vizsgabizottság törvényes működéséért.

A vizsgabizottság elnökének feladatai:

a) meggyőződik arról, hogy a vizsgázó teljesítette-e az érettségi vizsga letételéhez előírt feltételek teljesítésének ellenőrzése (szükség esetén kezdeményezi az érettségi vizsgáról való kizárását annak, aki nem teljesítette azokat),

b) eljárás kezdeményezése a kormányhivatalnál, ha az érettségi vizsga törvényes megtartása azt szükségessé teszi.

c) vezeti a szóbeli vizsgákat és a vizsgabizottság értekezleteit, a vizsgabizottság értekezletein véleményeltérés esetén szavazást rendel el,

d) átvizsgálja az érettségi vizsgával kapcsolatos iratokat és aláírja a vizsga iratait.

e) a vizsgabizottság értekezletein véleményeltérés esetén szavazást rendel el.

A vizsga előkészítése

35. (4) Az egyes vizsgatárgyak szóbeli vizsgáihoz szükséges segédeszközökről a vizsgaszervező intézmény (korábban: kérdező tanár) gondoskodik.

A vizsgafajtákról

Előrehozott érettségi vizsga

9. (3) Előrehozott érettségi vizsga a tanulói jogviszony fennállása alatt, a helyi tantervben a jelentkező számára az adott tantárgyra vonatkozóan meghatározott követelmények teljesítését követően a középiskolai tanulmányok teljes befejezését megelőző első vagy második tanév május-júniusi vizsgaidőszakában első alkalommal letett érettségi vizsga, amelyre a 12. (1) bekezdésében meghatározott idegen nyelvekből, továbbá informatikából kerülhet sor. Előrehozott érettségi vizsga továbbá a 12. (15)-(16) bekezdésben meghatározott vizsga.

12. (15) Ha a tanuló a középiskola utolsó évfolyamán nem tudta befejezni a tanulmányait, az adott vizsgaidőszakban rendes, javító és pótló érettségi vizsgát nem tehet. A tanuló kérelmére a rendes érettségi vizsgajelentkezéseit előrehozott érettségi vizsgajelentkezésre kell változtatni bármely érettségi vizsgatárgyból, amelyből jogosult érettségi vizsgát tenni. Azokat a vizsgajelentkezéseket, amelyekre a tanuló nem jogosult, az igazgató törli.

A vizsga tantárgyai

Vizsgaszabályzat:

Nkt. 6. (2) és (2a)

(2) Az érettségi vizsgán a tanuló a következő vizsgatárgyakból ad számot tudásáról:

a) magyar nyelv és irodalom,

b) történelem,

c) matematika,

d) idegen nyelv – a nemzetiségi nevelés-oktatásban részt vevők számára anyanyelv és irodalom,

e) kötelezően választandó vizsgatárgy.

Aki szakiskolában államilag elismert szakképesítést szerzett és a szakközépiskolában érettségi vizsgát kíván tenni, annak a (2) bekezdés e) pontjában foglalt tantárgyból - kötelezően választandó vizsgatárgy - **nem kell számot adnia a tudásáról.** →

„Négytárgyas” érettségi

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 24.§-a szerint:

(2) A szakiskola tanulója a nemzeti köznevelésről szóló törvény átvételre és felvételre vonatkozó rendelkezései szerint folytathatja tanulmányait másik szakiskola vagy középiskola megfelelő évfolyamán. A szakiskolai végzettséggel rendelkező tanulót kérésére a szakközépiskola tizedik évfolyamára kell felvenni, ha a 22. (1) bekezdése szerinti követelményeket teljesítette. Amennyiben a tanuló a négy kötelező közismereti érettségi vizsgatárgyból érettségi vizsgát tesz, a **szakiskolában szerzett államilag elismert szakképesítést** a tanuló kérésére középszintű szakmai érettségi vizsgának kell elismerni.

(3) A **szakiskolai végzettséggel rendelkező tanuló** - közismereti tanulmányainak és teljesített szakmai követelménymoduljainak beszámításával - folytathatja tanulmányait olyan kétéves középiskolai képzésben, amely legalább négy kötelező közismereti érettségi vizsgatárgyból készít fel érettségire. A képzés követelményeinek teljesítése egyenértékű a középiskola befejező évfolyamának elvégzésével.

(4) A **szakiskolai végzettséggel rendelkező tanuló** - (3) bekezdés szerinti - kétéves, érettségire történő középiskolai felkészítését a szakközépiskola tizenegyedik-tizenkettedik évfolyamán kell megszervezni azzal, hogy a szakközépiskola a tanulót a kötelező közismereti érettségi vizsgatárgyakra a közismereti kerettantervben a szakközépiskola kilencedik-tizenkettedik évfolyamára előírtak szerint készíti fel.

Jelentkezés

100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet

12. (6a) Szakközépiskolában az érettségi vizsgára felkészítő évfolyamokat követő érettségi vizsgára való jelentkezéskor igazolni kell, hogy a jelentkező rendelkezik iskolai rendszerű nevelésben-oktatásban szerzett, államilag elismert szakképesítéssel.

(6b) A vizsgázónak, ha rendes érettségi vizsgáját középiskolai tanulmányainak teljes befejezése után, tanulói jogviszonyon kívül teszi, és iskolai rendszerű nevelésben-oktatásban szerzett, államilag elismert szakképesítéssel rendelkezik, a vizsgára való jelentkezéskor nyilatkoznia kell arról, hogy kötelezően választandó vizsgatárgyból kíván-e érettségi vizsgát tenni. Ezt a nyilatkozatát az adott vizsgaidőszakban nem változtathatja meg.

12. (4) Érettségi vizsgára lehet jelentkezni

a) tanulói jogviszony fennállása alatt, az érettségi bizonyítvány megszerzése előtt abban a középiskolában, szakképzési centrumban, amellyel a tanulói jogviszony fennáll, vagy, ha az nem szervez érettségi vizsgát, a kijelölt középiskolában, szakképzési centrumban,

b) tanulói jogviszony fennállása alatt, az érettségi bizonyítvány megszerzése után abban a középiskolában, szakképzési centrumban, amellyel a tanulói jogviszony fennáll, vagy, ha az nem szervez érettségi vizsgát, a kijelölt középiskolában, szakképzési centrumban vagy a kormányhivatalban.

6. (1) A vizsgázó - függetlenül attól, hogy a középiskolában milyen szintű vizsgára készült fel - dönt abban a kérdésben, hogy középszinten vagy emelt szinten tesz érettségi vizsgát az egyes vizsgatárgyakból.

(2) Azokból a vizsgatárgyakból, amelyekből a vizsgázó a vizsgaszabályzatban foglaltak alapján érettségi vizsgát tehet, a vizsgatárgy választásának joga nem korlátozott. A vizsgatárgy választásának jogával a vizsgaidőszak rendjéhez, ezen belül a kitűzött vizsganapokhoz igazodva lehet élni.

(3) A vizsgatárgyak az általános és a részletes vizsgakövetelményekre épülnek (a továbbiakban: központi vizsgakövetelményekre épülő vizsgatárgy). Az általános vizsgakövetelmények határozzák meg, hogy a vizsgatárgy milyen vizsgarészekből áll. A vizsgarészek a következők: szóbeli, írásbeli, gyakorlati.

De korlátozások vannak:

- felsőoktatási felvételi eljárás 61/A .,
- emelt szint nélküli vizsgatárgyak (pl. természettudomány, pszichológia),
- csak emelt szintű vizsgatárgyak (2017-től ágazati szakmai vizsgatárgyak).

12. (1) Érettségi vizsga a tanulói jogviszony keretében, az érettségi bizonyítvány megszerzése előtt abból a vizsgatárgyból tehető, amelynek a helyi tantervben a jelentkező számára az adott tantárgyra vonatkozóan meghatározott követelményeit az érettségi vizsgára jelentkező teljesítette, tudását osztályzattal értékelték, és ezt bizonyítvánnyal igazolni tudja. Ha a tanuló olyan vizsgatárgyból kíván érettségi vizsgát tenni, amelyből középiskolájának helyi tanterve szerint nem tehet érettségi vizsgát, e vizsgatárgy esetében a jelentkezési feltételt vendégtanulói jogviszonyban, másik középiskolában teljesítheti. Az érettségi bizonyítvány megszerzése, továbbá a tanulói jogviszony megszűnése utáni érettségi vizsgán bármely vizsgatárgyból - idegen nyelv esetén a magyarországi középiskolában tanított nyelvekből - tehető érettségi vizsga.

Jelentkezés magyar mint idegen nyelv vizsgatárgyból

6. (5) A magyar nyelv és irodalom vizsgatárgy helyett magyar mint idegen nyelv vizsgatárgyból érettségi vizsgát az tehet, aki

a) nem magyar állampolgár (az anyanyelvi feltétel eltörlése→kettős állampolgár sem tehet), vagy

b) a középiskolai tanulmányai befejezését megelőző négy tanév közül legalább hármat nem a magyar köznevelési rendszerben végzett.

(6) Magyar mint idegen nyelv vizsgatárgyból kizárólag középszintű érettségi vizsgát lehet tenni.

Jelentkezés – döntés/ellenőrzés

A korábbi szabály kiegészítése

28. (1) A vizsgabizottság elnöke ellenőrizheti az érettségi vizsgára történő bocskátás jogszerúségét.

Abban az esetben, ha a rendelkezésre álló iratok alapján **valószínűsíthető, hogy a vizsgára bocskátás előfeltételei nem álltak fenn, vagy az írásbeli vizsga lebonyolítása során jogszabálysértés történt**, és az igazgató, valamint a vizsgázó meghallgatásával **sem tisztázható egyértelműen a vizsgára bocskátás jogszerúsége, a jogszabálysértés ténye**, úgy a vizsgabizottság elnöke a tájékoztató értekezleten közli a vizsgázóval, hogy a vizsgát folytathatja, de amennyiben később bebizonyosodik, hogy a vizsgára bocskátás előfeltételei nem álltak fenn, vagy a vizsga lebonyolítása során jogszabálysértés történt, a miniszter az érettségi vizsgáját megsemmisítheti. A tájékoztatás megtörténtét a részletes jegyzőkönyvben rögzíteni kell.

(2) Ha a vizsgabizottság megállapítja, hogy a vizsgára bocskátás előfeltételei valamely vizsgatárgyból nem álltak fenn, vagy a vizsga lebonyolítása során jogszabálysértés történt, és a jogszerű állapot helyreállítása nem lehetséges, megsemmisíti az adott vizsgatárgyból addig elért eredményt, és az adott vizsgatárgy vizsgáját határozattal törli.

Közösségi szolgálat

12. (15a) Ha a tanuló a középiskola elvégzését követő érettségi vizsgaidőszakban az írásbeli érettségi vizsgaidőszak kezdetéig nem rendelkezik az Nkt. 6. (4) bekezdésében a közösségi szolgálat teljesítésére meghatározott feltétellel, érettségi vizsgáit nem kezdheti meg, az adott vizsgaidőszakra vonatkozó összes érettségi jelentkezését az igazgató törli.

(Négytárgyas érettségi esetén: az ún. „középiskolai képzés”, valójában nem a középiskola tényleges elvégzését jelenti, hanem csupán – a jogszabály hatályos szövege szerint – „a képzés követelményeinek teljesítése *egyenértékű* a középiskola befejező évfolyamának elvégzésével”, ezekre a tanulókra a közösségi szolgálat elvégzésének kötelezettsége nem vonatkozik.)

A vizsgák menete

20. (4)

A vizsgázónak legalább harminc perccel az írásbeli vizsga időpontja előtt meg kell jelennie a vizsga helyszínén. A vizsga kezdete előtt az igazgató, vagy az általa erre írásban kijelölt pedagógus a felügyelő tanár jelenlétében mindegyik vizsgateremben megállapítja a jelenlévők személyazonosságát. Ezt követően az igazgató, vagy az általa erre írásban kijelölt pedagógus ismerteti az írásbeli vizsga szabályait, és azok megszegésének lehetséges következményeit, majd kiosztja a feladatlapokat. A feladatlapok kiosztásakor a vizsgázók közül csak a vizsgázásra kijelölt csoport tagjai lehetnek jelen. A feladatlapok kiosztását követően a felügyelő tanár jelzi, hogy a vizsgázók a munkát megkezdhetik, és ennek időpontját rögzíti a vizsga jegyzőkönyvében. A feladatok kidolgozására rendelkezésre álló időt ezen időponttól kell számítani.

A 21. -ban és a 30. -ban pontosításra kerültek az írásbeli vizsgarész megszervezésére vonatkozó szabályok közép- és emelt szinten egyaránt.

Új lehetőség:

26.

(5) Ha a vizsgabizottság elnöke a (3) bekezdés (elnöknek küldött dokumentumok) szerinti dokumentumok vizsgálata során a középszintű vizsgadolgozatokban javítatlan hibát talált, vagy úgy ítéli meg, hogy a szaktanár eltért a javítási, értékelési útmutatótól, az igazgató útján haladéktalanul felhívja a javító szaktanárt az érintett vizsgadolgozatoknak a javítási, értékelési útmutató szerinti újbóli javítására.

Új lehetőség:

31. (2) Az igazgató által megküldött tételsorokat a vizsgabizottság elnöke aláírásával jóváhagyja, megőrzi, és a vizsgabizottság előzetes értekezletén átadja a kérdező tanárnak. Ha a vizsgabizottság elnöke úgy ítéli meg, hogy a középszintű szóbeli tételsor eltér a vizsgatárgy részletes követelményeitől, az igazgató útján azonnal felhívja a kérdező tanárt az érintett szóbeli tételeknek a vizsgakövetelmények szerinti átdolgozására.

19. (4) Ha az írásbeli vizsgán több feladatlapot kell megoldani, az egyes vizsgatárgyak írásbeli vizsgájához rendelkezésre álló idő felhasználásához, felosztásához a vizsgatárgy vizsgakövetelménye (korábban: feladatlap) további rendelkezéseket állapíthat meg.

36. (1) A szóbeli vizsga megkezdése előtt a vizsgabizottság elnöke meggyőződik a vizsgázó személyazonosságáról. A szóbeli vizsgán a tételt a vizsgázó húzza, és kiválasztja a tétel kifejtéséhez szükséges segédeszközt. A tételben szereplő kérdések megoldásának sorrendjét - ha a részletes vizsgakövetelmények másként nem rendelkeznek - a vizsgázó határozza meg. A kihúzott tétel sorszámát rá kell vezetni az osztályozó ívre.

(40/A. (1) Ha a vizsgázó **emelt szintű** érettségi vizsgát tesz, a 31-37.-ban foglaltakat a következő eltéréssel kell alkalmazni: h) a szóbeli vizsga megkezdése előtt a tantárgyi bizottság elnöke meggyőződik a vizsgázó személyazonosságáról.)

(5) Ha a vizsgázó a húzott tétel anyagából teljes tájékozatlanságot árul el, azaz feleletének értékelése nem éri el a szóbeli vizsgarészre adható összes pontszám 12%-át, az elnök egy alkalommal póttételt húzat vele. Ez esetben a szóbeli minősítést a póttétellel adott felelet alapján kell kialakítani úgy, hogy

az elért pontszámot meg kell felezni és egész pontra fel kell kerekíteni, majd a százalékos minősítést és az osztályzatot ennek alapján kell kiszámítani. **Ha a vizsgázó a póttétel húzásától elzárkózik, ezt a tényt a jegyzőkönyvben rögzíteni kell.**

42. (1) A szóbeli érettségi vizsga befejezése után, **legkésőbb az azt követő munkanapon** a vizsgabizottság záró értekezletet tart, amelyen megállapítja a vizsgázók szóbeli vizsgarészen nyújtott teljesítményének minősítését, valamint a teljes vizsga összesített minősítését (összpontszámát és annak százalékban történő kifejezését) és ennek alapján a vizsga végső osztályzatát.

29. (3) Ha a vizsgázó szabálytalanságot követett el, a vizsgabizottság a cselekmény súlyosságának mérlegelésével a következő döntést hozhatja:

a) a vizsgakérdésre adott megoldást részben vagy egészben érvénytelennek nyilvánítja, és az érvénytelen rész figyelmen kívül hagyásával értékeli a vizsgán nyújtott teljesítményt,

b) az adott vizsgatárgyból a vizsgázót javítóvizsgára utasítja,

Díjazás

60. (2) A vizsgáztatási díj nem lehet kevesebb a vizsgáztatási alapidíj (a továbbiakban: alapidíj) százalékában meghatározott összegnél. Az alapidíj összege százegyezer-ötyszáz forint.

(3) A vizsgáztatási díj legkisebb mértékét

a) a vizsgabizottság elnöke részére vizsgabizottságba beosztott összes vizsgázó száma és az alapidíj egy százalékának szorzata, továbbá a vizsgabizottság által lebonyolított összes középszintű vizsgatárgyi vizsga számának és az alapidíj fél százalékának szorzata,

b) középszintű vizsga esetében a szaktanár részére az általa javított vizsgadolgozatok száma és az alapidíj kettő százaléka szorzata,

c) az emelt szintű vizsga esetében a szaktanár részére az általa javított vizsgadolgozatok száma és az alapidíj három százaléka szorzata,

d) középszintű vizsga esetében a kérdező tanár részére az általa tartott szóbeli vizsgák száma és az alapidíj kettő százaléka szorzata,

e) a vizsgabizottság jegyzője részére a törzslapon feltüntetett valamennyi vizsgázó száma és az alapidíj kettő százaléka szorzata,

f) a tantárgyi bizottság elnöke részére legalább az alapidíj huszonöt százalékában, illetve, ha ezt meghaladja, a tantárgyi bizottságba beosztott összes vizsgázó száma és az alapidíj három százaléka szorzata,

g) a tantárgyi bizottság kérdező tanára részére legalább az alapidíj tizenöt százalékában, illetve ha ezt meghaladja, a tantárgyi bizottságba beosztott összes vizsgázó száma és az alapidíj kettő százaléka szorzata eredményeként kell megállapítani.

60. (9) Ha a vizsgabizottság elnökének tartózkodási helye - ennek hiányában lakóhelye - és a vizsgabizottság működési helye nem egy településen van, a vizsgaelnök számára a vizsgaelnöki teendőivel kapcsolatos utazás igazolt költségeit meg kell téríteni.

A vizsga lebonyolításával kapcsolatos változások

Emelt szintű vizsgaszervezés

17/A. (2) A tantárgyi bizottság a vizsgabizottságtól függetlenül működik. Tagjai a vizsgabizottságnak nem tagjai. A kormányhivatal által a tantárgyi bizottság működési helyszínéül kijelölt állami vagy nemzetiségi önkormányzati fenntartású köznevelési intézmény a tantárgyi bizottság működéséhez szükséges, az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. (V. 24.) OM rendeletnek az egyes vizsgatárgyakra vonatkozó vizsgaleírásaiban felsorolt, **a vizsgabizottságot működtető intézmény által biztosítandó és a vizsgán használható segédeszközöket, valamint a vizsgák lebonyolításához szükséges összes tárgyi feltételt térítésmentesen bocsájtja a kormányhivatal rendelkezésére.** A tantárgyi bizottság működéséhez szükséges további feltételeket a kormányhivatal biztosítja. A tantárgyi bizottság elnöke és tagja az lehet, aki megfelel a vizsgáztató tanárra megállapított feltételeknek.

53. (8) A nemzetiségi nyelven vagy célnyelven teljesített emelt szintű szóbeli vizsgatárgyi érettségi vizsgán a vizsgatárgyi bizottsági tag megbízása során a kormányhivatal (korábban: hivatal) a képesítési követelmények és a bizottság létszáma tekintetében eltérhet e rendelet 17/A. (2) bekezdésében meghatározott feltételektől.

(**Törölve:**53. (7) Az 53. (1), illetve (3) bekezdés szerinti iskolában nemzetiségi nyelven, illetőleg célnyelven tehet érettségi vizsgát az is, aki nem vett részt az adott nyelven folyó oktatásban.)

Adminisztráció

(**Törölve:**22.(3) A rendes érettségi vizsga első írásbeli vizsgarészének a megkezdését a vizsgázó utolsó középiskolai évfolyamon folytatott tanulmányainak befejezéséről kiállított bizonyítványba, továbbá – ha a vizsgázó abban a középiskolában tesz érettségi vizsgát, amellyel tanulói jogviszonyban áll – az iskolai törzslapra be kell jegyezni.)

45. §(1)Érettségi bizonyítványt kell kiállítani annak, aki teljesítette az érettségi vizsga követelményeit. Az érettségi bizonyítványt **az a vizsgabizottság adja ki, amelyik előtt a vizsgázó az érettségi bizonyítvány megszerzéséhez szükséges összes rá vonatkozó feltételt teljesítette** (korábban: amely előtt megkezdte).